

Lời Nguyễn Nhà Xanh

Du Uyên

“Cheong Wa Dae” nghĩa đen là “Nhà có mái ngói xanh”, có diện tích gấp đôi so với Tòa Bạch Cung của Mỹ...

Cái gì càng đẹp càng nguy hiểm – Nguồn: Chung Sung-Jun/Getty Images

Mái ngói xanh của Nhà Xanh được làm từ khoảng 150,000 viên ngói nung thủ công, xanh biếc màu ngọc, lợp trên nền tường trắng tinh, tựa lưng vào núi Bugaksan oai nghiêm. Nơi đây là “nhà tổng thống” và là nơi ở chính thức của tổng thống Hàn Quốc từ năm 1948 đến năm 2022. Lấy cảm hứng từ kiến trúc cung đình Joseon thế kỷ 14-19, mái ngói ấy, xanh biếc như ngọc, là biểu tượng quyền lực, phong thủy của vương triều. Nhà Xanh được các nhà địa lý phong thủy xưa coi là “đất lành chim đậu”, với dòng suối uốn lượn và núi non bao bọc, hút sinh khí để bảo vệ lãnh tụ.

Vậy mà không rõ do đâu, từ sau khi Hàn Quốc lập quốc (1948) tới giờ, hầu hết các tổng thống từng leo lên đỉnh quyền lực ở Nhà Xanh đều... leo xuống bằng còng tay hoặc tai ương. Từ bị lật đổ bởi dân chúng hoặc đảo chính (Syngman Rhee lưu vong Hawaii, Yun Po-sun và Choi Kyu-hah); Bị ám sát ngay trong khuôn viên Nhà Xanh (Park Chung-hee năm 1979); Rồi đi tù:

- Chun Doo-hwan (tổng thống 1980-1988) – “kiến trúc sư” của cuộc đảo chính 12-12-1979 và thảm sát Gwangju 1980;
- Roh Tae-woo (Nhiệm kỳ 1988-1993) “đồng chí đảo chính” và người kế nhiệm của Chun Doo-hwan;
- Lee Myung-bak (Nhiệm kỳ 2008-2013) cựu CEO trở thành tổng thống, ông bị kết án vì sử dụng quyền lực để trục lợi cho công ty của gia đình mình;
- Park Geun-hye (Nhiệm kỳ 2013-2017): Nữ tổng thống đầu tiên của Hàn Quốc và là con gái của nhà độc tài Park Chung-hee. Bà bị phế truất và sau đó nhận bản án tổng cộng 22 năm tù vì bê bối lạm dụng quyền lực, thông đồng với người bạn thân Choi Soon-sil để nhận hối lộ từ các tập đoàn lớn;
- Moon Jae-in (2017-2022) tưởng đã “về làm người tử tế” lại vừa bị truy tố tội nhận hối lộ dưới hình thức tiền lương và chi phí sinh hoạt của con rể cũ vào tháng 4-2025, ở tuổi 72...

Dân Hàn có một truyền thuyết dân gian kể về Blue House Curse (Lời nguyện Cheongwadae; Lời nguyện Nhà Xanh), cho rằng khi Nhật Bản rút lui năm 1945, họ cố tình phá hủy phong thủy địa phương (như đắp đê chắn sinh khí hoặc đào đứt mạch đất), biến nơi này Nhà Xanh thành “đất dữ”. Biến nơi từng “hút sinh khí” hóa thành “hút vận đen”. Quyền lực vào đây như gặp vùng xoáy: càng cố giữ, càng bị nuốt.

Tuy nhiên, cản trở như ông Yoon Suk-yeol (Tổng thống thứ 13 của Hàn Quốc) – dù cố né “lời nguyện” bằng cách dọn khỏi Nhà Xanh năm 2022, đem văn phòng qua trụ sở quốc phòng (Biển Nhà Xanh thành nơi bán vé thăm thú cho công chúng – rất đông khách). Ai có dè, từ lúc lên nắm quyền, ông Yoon Suk-yeol bị phản đối vì đủ thứ, tỷ lệ ủng hộ có lúc tụt còn hơn 30%, thấp ngang mấy vị từng kết thúc nhiệm kỳ bằng... xe tù. Chạy trời không khỏi lời nguyện, ông Yoon vẫn bị phế truất, bị bắt với nhiều cáo buộc nặng nề.

Yoon Suk-yeol không chịu làm việc tại Nhà Xanh, nhưng vẫn vào nhà giam – Nguồn: Screenshot/NDTV

Vẫn có những tổng thống ở Nhà Xanh tới hết nhiệm kỳ, không đối thủ nào hạch tội được, nhưng “lời nguyện” vẫn tìm đến họ qua những người thân.

- Kim Young-sam (Nhiệm kỳ 1993–1998), người mạnh tay chống tham nhũng và bỏ tù hai người tiền nhiệm, đã phải rơi nước mắt xin lỗi quốc dân vì con trai ruột vướng vào vòng lao lý và rời nhiệm sở trong sự hổ thẹn;
- Kim Dae-jung (1998–2003) là một tổng thống có cuộc đời bôn ba và vĩ đại của nền dân chủ Hàn Quốc, một nhà hoạt động từng bị bắt cóc, bị kết án tử hình và sống lưu vong, rồi trở thành tổng thống và sau đó nhận giải Nobel Hòa Bình năm 2000. Ông có nhiều chính sách nổi tiếng, như “Chính sách Ánh Dương” – áp dụng từ năm 1998-2008 – với ý muốn giao lưu hòa bình với Bắc Triều Tiên. Cả 3 người con trai của ông đều dính vào các vụ bê bối tham nhũng và bị điều tra, trong đó 2 người đã phải nhận án tù sau khi ông rời nhiệm sở. Ông cũng phải cúi đầu xin lỗi quốc dân vì những sai lầm của con cái, những bê bối gia đình đã phủ một bóng đen buồn bã lên những năm cuối đời của ông; Quyền lực không chỉ là vinh quang, mà còn là gánh nặng.
- Người kế nhiệm ông Kim Dae-jung – ông Roh Moo-hyun (Nhiệm kỳ 2003-2008) bị điều tra về cáo buộc tham nhũng liên quan đến gia đình sau khi hết nhiệm kỳ. Giữa lúc cuộc điều tra đang diễn ra, ông đã chọn cách tự vẫn vào năm 2009...

Lời nguyện Nhà Xanh như lưỡi dao, vậy mà không có gì bất ngờ, Hàn quốc vẫn có tổng thống. Lần này, tổng thống mới – Lee Jae Myung – ra mắt công chúng toàn thế giới một cách rất... hiện đại, từ trước khi ông lên chức. Đó là đêm 3-12-2024, khi ông Yoon Suk-yeol còn ngồi ghế tổng thống, bất ngờ tuyên bố thiết quân luật, lần đầu tiên kể từ sau dân chủ hóa năm 1987. Thiết quân luật của Yoon bị chỉ trích là “bất hợp hiến” – một nỗ lực tự cứu bản thân khi ông đang bị cáo buộc nhiều tội.

Khi quân đội kéo đến bao vây Quốc hội, cấm vận hoạt động chính trị, Lee Jae-myung (lúc ấy là lãnh đạo đảng đối lập Dân chủ) đã không ngồi yên. Ông bật livestream trên YouTube ngay từ trong xe hơi, giọng nói gấp gáp:

- Quốc hội phải bỏ phiếu hủy lệnh thiết quân luật! Các công dân ơi, hãy đến đây bảo vệ đất nước!

Rồi ông lao đến, không qua cổng chính bị chặn bởi lính canh, mà trèo thẳng qua hàng rào sắt cao chót vót – ông vừa leo vừa quay, vừa... chửi thề... mồ hôi nhễ nhại. Giới trẻ toàn thế giới cảm thấy thú vị và chia sẻ liên tục, dầu chưa biết rành chuyện ắt giáp bên trong.

Tổng thống thứ 14 của Hàn Quốc trong video quảng bá Hội nghị APEC 2025 – Nguồn: Allkpop

Chỉ 6 giờ sau, Quốc hội bỏ phiếu hủy lệnh thiết quân luật, ông Yoon đếm từng ngày “về vườn” – dẫn đến cuộc bầu cử tổng thống năm 2025, nơi ông Lee thắng cử và nhậm chức tháng Sáu, trở thành vị tổng thống thứ 14 của Hàn Quốc. Không ngại lời nguyện, sau khi nhậm chức, Tổng thống Lee Jae-myung nói muốn dời văn phòng về Nhà Xanh.

Không biết, sau này ông Lee Jae-myung có đi... tù không? Liệu ông có phá “lời nguyện Nhà Xanh” hay chỉ thêm tên vào danh sách dài những người “từ Nhà Xanh đến Nhà Giam”? Trước mắt Lee Jae-myung khá được coi trọng trong lòng người dân (đặc biệt là giới trẻ) ở Hàn Quốc và nước ngoài vì những câu chuyện nhỏ mà những thân cận của ông đưa lên truyền thông (xin lỗi, tôi đã quá nghi ngờ nhân sinh, nên không dám tin hoàn toàn những gì trên truyền thông đưa tin). Như ngày 14-6-2025, con trai cả của Tổng thống Lee Jae-myung, anh Lee Dong-ho, đã tổ chức lễ cưới kín đáo tại một trung tâm tiệc cưới ở Seoul. Tổng thống Lee được cho là đã mời những người đồng nghiệp cũ tại nhà máy đồng hồ Orient – nơi ông từng làm việc thuở thiếu niên – đến dự lễ cưới của con trai. Hay trong đoạn video quảng bá dài 75 giây cho hội nghị thượng đỉnh Diễn đàn Hợp tác Kinh tế Châu Á – Thái Bình Dương (APEC) 2025 vào đầu tháng 10-2025, Tổng thống Lee Jae-Myung không đi ra oai nghiêm, hầm hờ mà vào vai một nhân viên mặt đất tại sân bay, mặc áo phao và cầm dùi cui tín hiệu, thối còi – hướng dẫn máy bay trên đường băng. Khác hẳn hình ảnh mấy vị quan (chưa lớn) ở nước khác, dầu là lên báo vẫn lọt hình ảnh để người dân cảm dù che mưa lâm râm khi trẻ em xung quanh đầu trần đánh trống...

Chính trường Hàn Quốc vốn “năng động” đến mức búa, ghế và... máy cắt kim loại từng là công cụ nghị sự. Từ thập niên 1960, các nghị sĩ xem cãi nhau là nghị thức quốc gia. Năm 2008, phe đối lập chặn cửa bằng ghế; phe cầm quyền đem máy cắt sắt phá cửa xông vào. Năm 2011, một nghị sĩ còn ném hộp cơm trứng đồng nghiệp – khiến các ông/bà nghị bị cấm đem cơm, nước uống vào phòng họp chính, kéo bữa trưa cũng có thể thành vũ khí chính trị.

Không như nhiều quốc gia, nơi chính trị là câu chuyện xa vời, người Đại Hàn lại sống cùng chính trị như một phần của văn hóa đại chúng. Mỗi chính trị gia gần như đều nhận được sự phản đối, từ tổng thống đến nghị sĩ, đều có thể trở thành “idol” hoặc “tội đồ” trong mắt công chúng. “Lời nguyện Nhà Xanh” cho thấy cái gì càng đẹp càng nguy hiểm, dinh tổng thống hay những đái ngộ mà chức tổng thống đem lại đều như thế. Con người vốn là sinh vật yếu đuối, khó mà chiến thắng bản ngã của mình và người thân, tốt nhất là không nên tham quyền cố vị.

Park Chung-hee

Tuy nhiên, “Lời nguyện Nhà Xanh” là ở Hàn, nên nó chỉ ám chỉ những bi kịch cá nhân của các tổng thống sau khi rời nhiệm sở, không phải lúc nào cũng biến họ thành kẻ thù của dân tộc. Như **Park Chung-hee**, dù bị chỉ trích vì cai trị độc đoán, vẫn được nhiều người tôn vinh vì công cuộc phát triển đất nước. Đặc biệt, dầu đang có tổng thống mới, người dân thích Tổng thống cũ cũng không sao, chỉ người dân với người dân cãi nhau vì sai chính kiến, chứ chính quyền không ai tới đàn hạch cả! Nói về chỗ này, chúng ta

lại có một “lời nguyện” khác...

DU